

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 32.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni.
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum best
avsláttur í prísinum.

Leygardag hin 11. august 1934.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævsavnarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

8. árg.

Bluff -

„Hitt smæsta og lægsta
í øllum politikki“.

At rokna við og spekulera í
fólksins óvitan er ikki hogt í
metun ímillum mentað fólk.
Tilíkt somir illa slóðbrótara og
oddamanni. Tilíkt setur maun
uttandura ímillum rættar menu,
ið krevja sámligan og mansligan
atburð.

Øll vápn kunnu nýtast í kríggj
verður sagt. Men tó er tað so,
at hann, ið roynir at hogga við
vápnunum, ið mansligir og ærligir
stríðsleikir nokta, hann vinnur
sær einars skomm og minnan
í stríðnum.

Tað er at harma, at vit hava
slíkar menn her á landi, men,
ið standa so frammalaga í
vinnulívi okkara og í øðrum
føri, at tað kann sigast um teir,
at «alles Øjne vogter paa dig»
og krevja kalt høvd og fasta,
síðaða og róluga hond at gera
tað arbeið og foru tað stríð, ið
fólkið og landið krevja, fyri at
vandarnir og meinboðarnir ikki
skulu knasa og lína verkið í
sini byrjan ella í fullari virkan.

Økkum gjordi tað illt, at vit
vóru noyddir at leggja at harra
Tórstein Petersen, sakfórota.
Økkum ger tað eum meira illt,
at vit mega halda fram við hesum
og aftrat noyðast at rópa
eitt varskoð til bankastjóra Tór-
stein Petersen. Vit kunna sjálv-
andi ikki annað eum avsauna
tey álop á økkum, ið einans
eru:

Bluff og villeiðing.

Við tað sama aftaná at grein
okkara um keypmannafelagsins
rumbulfund í Havn var komin
fram, sendir Tórstein Petersen
sum sakfórota fyri nakrar kredi-
torar — harímillum P. M. Dam
— ein av sínum fólkum niðan á
dómarskantóríð at taka eina av-
skrift av hesum brævi:

Andelselskabet Ísvirki,
Tvorøyr.

Tveraa, d. 31.—12.—1931.

Dommerkontoret,
Thorshavn.

Idet vi undertegnede Besty-
relse for Andelselskabet Ís-
virki henviser til vedlagte
Status pr. 30. Novbr. d. A.,
tillader vi os at anmode om,
at Selskabet maa blive taget
under Konkursbehandling.

Erbedigst
Bestyrelsen for Andelselskabet
Ísvirki.Th. M. Strøm. J. P. Hansen.
Andras Jespersen.E. Jensen. P. M. Dam,
Driftsleder. Direktør.

Hetta bræv verður so alt fyri
eitt prentað og sligið upp á
hvønn gatusteyra í Havn við
hesi yvirskrift við feittum stavum:

Hvor

gjordi Ísvirki fallit?

Peter Mohr Dam sigur í
dag í «Føroya Socialde-
mokrati», at hetta gjordu sak-
fórotnir harímillum Tórstein
Petersen.

„Etlanin við hesi plakati er
eyðskilt. Hon er ein spekulá-
sjón í, at fólkið, ið dags dagliga
hefur nóg mikið í sliti og strevi
sínum, ikki veit heskøð um lóg-
arinnar krøv og mannagongd.
Men henda spekulásjón miss-
eydnaðist manninum heilt og
aldeilis. Ti Havnarfólk skiltu
all fyri eitt, hvussu landið lá,
skiltu, at henda plakatin segði
alls ikki tað, ið hon var ætlað
at siga, hon avnøktaði ikki ein
stav í grein okkara.

Havnarfólk skiltu:

at stjórni í Ísvirkinum var
noydd til at gera, sum hon gjordi,
ið tað lópið varð á Ísvirki við at
gera eksikution, útlegg, í tí!
Gjordi hon ikki tað, forfórdeildi
hon kreditórararnar soleiðis, at
nakrir fóru avstað við øllum,
meðan aðrir, harímillum kanska
arbeiðarar, komu einki at fáa.
Hvor straffur, ið er fyri slíka
gerð, kennir best ein lógkønur
maður.

Stjórni gjordi bert tað, ið hon
var trúka til at gera av áløps-
monnum.

Havnarfólk vendu sær í and-
stygð ímóti hesum nýggja og
ósiðaða hátti at berjast uppá:
Menn kunnu berjast á fundum
og í bløðum. Men at fara á
lyktasteyrnar — tað var bein-
leiðis kellingarligt. Menn kunnu
loyva sær tilíkt líka frammán-
undan vali, tá ið ikki vóru stundir
at bíða til bløðini kunnu koma
út. Men í «friðartíðum»? Nei,
tað var ósemiligt, og tvífalt
ósemiligt var tað, tá ið plakatin
beinleiðis var ein villeiðing frá
tí síðuni, hon kom frá. Og
kundi tað vera juridiskt loy-
vligt at nýta eitt bræv, ið skrivað
var av einum privatvirki til
dómarskantóríð — og nýta tað
til politiska agitásjón? Hovdu
aðrir eum teir ávarandi rætt til
hetta bræv? So var tosið al-
manna millum í Havn. Vit
hoyrdu ein mann spyrja: Hvar

eru vit, er øll diskresjón farin?
Kann eg t. d. ein «skjónnan»
dag vienta at siggja mína konto
á einum gatusteyra?

Moralskt sæð er svarið við-
vikjandi hesi plakati eitt absolut:
nej! juridiskt? ja, tað man vera
eitt stórt spursmál. Vit fáa at
siggja.

Men leikurin er ikki úti við
hesi plakati. Kundi plakatin
ikki hjálpa, skuldu vit hava:

peninganevan!

«Føroya Socialdemokrati»
hevði fingið eina árslýsing frá Sjó-
vinnubankanum. Og her hendir
tað merkiliga, tað mest harm-
iliga: at roynt verður at nýta
Sjovinnubankan til politiska
hóttan.

Tann av okkara monnum, ið
hevði fingið heskøð um hesa
árslýsing, verður uppringdur av
Tórstein Petersen, ið sigur lýs-
ingina upp við tí «motivering»,
at bankin einki vil hava við
Føroya Socialdemokrati at gera
soleingi P. M. Dam hevur
nakað við blaðið at gera.

Hetta er ikki híssini av hóttan.
Hetta er sum Samuelson segði:
at «kasta seg í hin allar smæsta
og lægsta politikki». Vit harm-
ast vegna Sjovinnubankan, ið
vit av góðum hjarta og heitum
huga hava styðjað eftir fori-
munni: Vit megu tí átala, at
bankin verður nýttur sum
politisk hóttan. Fyri bankans
skuld vilja vit vóna, at hetta er
eitt sinnisins mistak, ið verður
rættað pr. umgandi.

«Maðurin mátti kunna sær at
tagt, men tann kunstin hevur
P. M. Dam ikki lært», sigur
«Krossur», ið «beteknandi nokk»
himlar í gleði yvir tað «dyggja»
svar, henda nú víðagitna plakati
skal vera. So langt er «Krossur»
komin.

Tað er rætt, at P. M. Dam
kann sær ikki at tuga, tá ið
talast skal, og so leingi sum
hann hevur við Føroya Social-
demokrati at gera, vil bardag-
urin fyri socialum rættvísi —
ið «Tingakrossur» einaferð talaði
fyri — aldri fána burtur sum
hent er í «Tingakrossi».

Við villandi plakatum, rumbul-
fundum við dansi, rólum og
skrolan ella við peninga hóttan
frá bankastjórum ella øðrum lata
javnadarmenn og Føroya Social-
demokratur seg aldri binda.

Óræddir sum aður vilja vit
verja sannleikan.

Harra
H. M. Jacobsen,
blaðstjóri.

Tygum komu inn í javnaðar-
flokkin um tað leitið, tá ið
M. S. Viðstein legði niður sítt
blaðstjórastarv — og vit vóru
fegnir. Nýggjur blaðstjóri skuldi
ásetast, og tygum vóru tá borin
í uppskot. At tygum forðu ein
góðan penn, vitsa vit, og tyg-
um vóru jú vorðin okkara
flokksmaður, so tað skuldi borið
væl til. Tygum fingi tí eisini
mína stemmu fyri sum blað-
stjóri at tala javnaðarmanna
sak.

Men tað vísti seg tess verri,
at tygum vóru mólstøðumonn-
um ov góður og fingi tygum
enn tá ikki so frætt sum til at
referera teirra antisocialu talu á
almennum fundi. Hví?

Svarið kom so við og við at
standa okkum greitt sum tygara
álop á javnaðarmenn og teirra
stöðu vaks í styrki: Tygum vóru
ikki javnaðarmaður, men javnaðar-
manna mólstøðumaður; tí vorðu
tygum einmælt settur frá sum
blaðstjóri á javnaðarmanna
blaðinum.

Hvussu stórus svikjari og mót-
støðumaður av javnaðarmonn-
um, tygum eru, hava tygum
greitt lesarunum í blaðið tygara
«Dagblaðinum».

Okkara politikkur miðar ímóti
einum stórum, reinum og aðal-
bornum máli, tí má hann, um
enn skarpur og hvassur móti
órættinum — vera sannur og
reitur. At einstøkum ólátaðum
og ósiðaðum einarum leggja vit
ikki, uttan so, at teir bera
villeiðing og skaða við sær fyri
fjöldina. Tygara álopsgreinir
viðvikjandi mæi og okkum javn-
aðarmonnum eru so óspektar
og eiturprongdar, at eittilvørt
reinfort og síðað menniska
vendir sær frá teim við and-
stygð — og tygum taka so stalt
tygum sjálvan av fótum og fri-
taka okkum at nerta meir við
tygum.

Eg og mínir partamenn
harma tygum, tí tygum ætlandi
ikki vita, hvat ið tygum gera í
ovursinni tygara — gera ímóti
tygum sjálvum.

P. M. Dam.

Lejligheder.

Nogle Lejligheder eller Vaan-
huse ønskes til Leje straks eller
senere.

Nærmere ved Henvendelse til
dette Blads Trykkeri, Telf. 143.

J. Waagstein: Songløg við klaver.

Hetta er prýðiligt hefti, J.
Waagstein hevur sent út. Í for-
orðinum sigur hann frá, at hetta
er komið út eftir áheitan frá
mongum, tí at «Signaða sól» og
«Sjey lög» eru útseld. Tað er
bæði gleðiligt og gott, at ansurin
fyri tónleiki her í Føroyum
mennist, og hetta, at heitt verður
á tónaskaldið at prenta upp
aftur lög sín, er eitt gott dømi
uppá hin vaksandi ansin.

J. Waagstein hevur altíð haft
miklan kærleik til tónleik, og
við góðum áráði hevur hann
stríðst fyri at vekja ansin fyri
tónleiki manna millum.

Í skúlanum legði hann sær
eina við hesi lærugrein og gav
næmingum sínum gott grundar-
lag at byggja á. Eisini uttan
fyri skúlan hevur hann gjørt
stórt arbeið fyri tónleiki, t. d.
hevur hann staðið sum leiðari
av sangkórnum.

Alt hetta arbeið hevur verið
lonarlevst, og tað man tí vera
ein gleði, fyri hann at fola, at
ansurin hjá fólki nú er vaksin,
og at nógv lög hansara eru
vorðin fólkaogn her í Føroyum.

Hesi lög standa í heftinum:

1. Signaða sól (J. Dahl).
2. Tíðin rennur (Fr. Petersen).
3. Útróðrarmaðurin (J. Dahl).
4. Turið megineinkjan (J. H. O. Djurhuus).
5. Eg sovi mær meg (J. H. O. Djurhuus).
6. Við reiðrið (H. A. Djurhuus).
7. Vár (Simun av Skarði).
8. Ná hitar sólin bjarta (H. A. Djurhuus).
9. Dimmið (Kristian Matras).
10. Áarbylgjan klára (Gunnar Dahl-Olsen).
11. Heimsjúkur (J. Patursson).

Tað fyrsta av lögnum er væl
hóskandi í kórsangi. Her í hefti-
num eru, umframt føroyskan
tekst, týðingar á donskum og
týskum. Í hinum songunum er
teksturin bæði á donskum og
føroyskum uttan í sanginum av
Kristian Matras, har er teksturin
umsettur til enskt.

Tað er ikki pláss her at skriva
um teir einstaku sanginar; men
her skal bert nevast, at nýggj-
árrsálmin áttu kirkjufólk at
nýtt í kirkjunum, tí bæði lög
og sálmur er so sera væl hósk-
andi til føroyska kirkjufólk.

Í hesum hefti eru 3 nýggj
lög til «Nú hitar sólin bjarta»,
«Dimmið» og «Áarbylgjan reina».
Hetta eru góð lög, sum munnu
fara at finna vegin út til fólkið.